

บทที่ ๓

การปักครองและการเมือง ๗.๓. ๗๙๓๑-๗๙๔๔

วิกฤตการณ์เกาหลี—ความเคลื่อนไหวเพื่อรักษาลจาก การเลือกตั้ง—
กฎหมายการพิมพ์—การประปรมลักษณะเสรีนิยม—ระบบข้าราชการประจำ—รัฐธรรมนูญ
เมือง

ข้อพิพากษาเรื่องนโยบายแก้หลีซึ่งทำให้คดีผู้นำเมืองอิจิແປ่ฝ่ายในปลาย ค.ศ. ๑๘๗๓ นี้น ได้มีผลกระทบกหัวใจกลต่อการเมือง หลายคนที่ลาออกจากตำแหน่งได้พิสูจน์ตนว่าไม่อาจ ปrongดองด้วยได้ ทั้ง ๆ ที่รัฐบาลมีท่าทีปrongดองด้วย และบางคนก็หันไปใช้วิธีการหยินอาวุชั้น มาเป็นกบฎ เช่น อีโต ชิมเปอ (Eto Shimpei) ได้นำการลูกอิี้อี้ขึ้นในอิเชนเมื่อต้นปี ๑๘๗๔ แม้ว่าจะถูกปราบปรามอย่างง่ายดายก็ตาม พระครพวงของเขากลับสัตสุมาและโตชาได้แสดงตน ระมัดระวังในชั้นต้น แต่แล้วพากเขาก็ได้เริ่มจัดตั้งกลุ่มชาวญี่ปุ่นเพื่อใจรัฐบาลขึ้นในแวน แคว้นดินแดนส่วนตน เป็นกระบวนการที่นำไปสู่การเปลี่ยนชุดเซยของเงินปือย่างง่ายดาย ซึ่งในไม่ช้าก็ตามติดมาด้วยวิกฤตการณ์แก้หลี ในโตชา กระบวนการนี้ก่อเกิดการรวมตัวจัด ตั้งพระครุการเมืองและมีเสียงเรียกร้องขอสถาบันผู้แทนราษฎร ในสัตสุมา กระบวนการนี้นักค้าย นำไปสู่กบฏครั้งใหญ่ภายใต้การนำโดยชาอิโก ทากาโนะ

ชาอิโกเป็นคนมีอารมณ์โรแมนติก อาจจะคิดได้ว่าเขาเองเก็บจะว่าก็ได้ว่าถูกลิขิตชีวิตแล้วให้เป็นผู้นำของการอัปราชัย เขายังเป็นผู้ที่ทรงอำนาจมากยิ่งกว่าชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่ เขายังเป็นนักดาบฟิเมอเยี่ยม เป็นนักล่าสัตว์และนักประมงที่กระตือรือร้น เขายังเป็นคนที่มีคุณธรรมแบบชาญชูไว คือ มีความกล้าหาญ อีกเพื่อเพื่อแฝกไม่แสดงอาการ โอลัวดและเหยียดเงินตรา ด้วยคุณธรรมเช่นนี้ ทำให้เขาขาดความอดทนกับงานประจำงานขากลายเป็นนักบริหารราชการ ชั้นเลิศ เพราะความจริงรักภักดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ยอมทำให้ตัวเขากลับเป็นหัวไว้ได้อย่างง่ายดาย เขายังมีหัวใจดอนธุรกษ์นิยม แม้จะไม่หัวใจเสียที่เดียวในเรื่องนโยบาย เขายังได้ป่วยนาตัวต่อผลประโยชน์ของสัตสูมาและชนชั้นชามไว้เหนือสิ่งอื่นใด ข้อเท็จจริงนี้ทำให้เขาหลักเลี่ยงมิได้ที่จะ

ต้องมีความขัดแย้งกับบุคคล เช่น อายางโควูโบและคิโดซึ่งมุ่งปฏิบัติการกำจัดความเป็นอิสระ ส่วนห้องถินของสัตสุมา และแสรงหาความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของประเทศชาติโดยเกี่ยวพันไปถึงการกำจัดลังกอกิสิทซึ่งชามูไร การประผลประโยชน์กันดังกล่าวได้ปรากฏชัดมากใน ค.ศ.๑๘๗๗ ต่อมาภายหลัง ชาอิโกกิเห็นห่างออกจากเมืองในลักษณะที่แสดงตนไม่เห็นชอบด้วยอย่างเปิดเผย เขายังได้อุทิศพลังกายให้แก่การในแคว้นแท่น ณ ที่ซึ่งเขาได้ตั้งขอบข่ายงานที่เรียกว่า “โรงเรียนเอกชน” ซึ่งมุ่งฝึกอบรมทหารแก่ชามูไรและจัดหารวิธีการดำรงชีพให้แก่ชามูไรในทำงสถานการณ์ที่ไม่เอื้ออำนวยเลย เมื่อนักเรียนเพิ่มจำนวนขึ้น---กล่าวกันว่ามีประมาณ ๒๐,๐๐๐ คน ในปี ๑๘๗๗---พร้อมกับอิทธิพลของเขางอกิเพิ่มขึ้นด้วย ไม่ใช่ไม่นานนัก สัตสุมาก็อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลกลางแต่เพียงในนามเท่านั้น เพราะสัตสุมาได้กลายเป็นพื้นที่ที่จะแต่งตั้งข้าราชการผู้ได้มาควานนี้โดยไม่ผ่านความเห็นชอบของชาอิโกกิได้และนโยบายทางการได้ กิใช้บังคับมิได้ผลลัพธ์ชาอิโกเป็นปฏิบัติที่ต่อไปนโยบายแห่ง สถานการณ์ เช่นนี้ย่อมเป็นเรื่องสุดที่จะทนได้สำหรับรัฐบาลที่ระมัดระวังการใช้อำนาจสิทธิ์ขาดอยู่แล้ว

ใน ค.ศ.๑๘๗๖ ได้มีการปฏิบัติการสามประการที่ทำให้เหล่าชามูไรยิ่งโกรธแค้นทุกข์ร้อน ต้นปีนั้น รัฐบาลได้ตกลงทำสัญญาเปิดเมืองท่าของเกาหลีเพื่อทำการค้า เป็นชัยชนะทางการทูต ซึ่งบรรลุผลโดยกรรมวิธีเดียวกันกับที่ญี่ปุ่นญูกิใช้มาแล้วเมื่อยุคปีก่อน แต่อย่างไร ก็ตาม การท้าสัญญาณนั้นไม่สบอารมณ์อีกกลุ่มที่ถือว่าการเจรจาจะมีค่าเป็นเพียงเอื้ออำนวยข้อ อ้างในการทำสัญญาเท่านั้น ภายใต้ประเทศ ในเดือนมีนาคม ชามูไรขาดสิทธิ์ที่จะถือด้วยซึ่งเป็นสัญลักษณ์สุดท้ายของสถานภาพอันแห่งก่อร่องชามูไร ในเดือนสิงหาคมชามูไรขาดรายได้เงินเบี้ร์งถูกเปลี่ยนเป็นเงินสดหรือพันธบัตรในอัตราที่แสดงค่าชัดแจ้งว่าต้องสูญเสียรายได้ไปมิใช่น้อย ผลคือความปั่นป่วนในระดับห้องถินทวีขึ้น ในเดือนตุลาคม ชามูไรกลุ่มนี้ได้โจมตีคุมาโมโต (Kumamoto) และอีกดีอนต์มารา (Maebara Issei) ได้นำกำลังเรือร้าย ก่อการกบฏในโซซุ ชาอิโกกิได้เคลื่อนไหวท่าที แต่ปรากฏชัดว่าสัตสุมาก็ไม่อาจจะสงบลงอยู่ได้ และรัฐบาลก็ต้องแสดงบทเพื่อความมั่นคงส่วนตนโดยพยายามเคลื่อนย้ายอาชชูทูปะรอน ออกจากคาโกชิมา (Kagoshima) ซึ่งเป็นเมืองหลวงของมณฑลเมืองปลายเดือนมกราคม ค.ศ. ๑๘๗๗ พระคพากของชาอิโกซึ่งจดจ้องรู้อยู่แล้วได้เข้ายึดอาชชูเสียเองและอ้างว่าพบแผนสังหารชาอิโกเป็นแผนของโควูโบที่โตเกียว และท่ามกลางเสียงเชือขากองพระคพากนั้นเองที่ชาอิโกไม่อาจจะควบคุมกำลังของตนไว้ได้ เขายังได้ถูกบีบมังคับให้เป็นผู้นำเรียกร้องความเป็นธรรมโดยมุ่งหน้าสู่เมืองหลวง การตัดสินใจในวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์นี้เองนำไปสู่การประภาคตราหน้าเขาว่า เป็นกบฎ

ชัยชนะที่คาดจะได้รับตามแผนกลับกลายเป็นว่าได้เผชิญการต่อต้านที่มีได้คาดคิดกันมาก่อนจากกองทหารที่คุมาโมโตซึ่งสกัดให้กบฏอยู่ที่บริเวณกวิวิตอนได้และได้เผชิญกับความพ่ายแพ้ เพราะรัฐบาลเมืองที่จะย้ายราชธานีแล้ว ถึงขนาดนี้แล้ว รัฐบาลก็มีกำลัง ๕๐,๐๐๐ คน---เป็นกองทัพประจำการและกองหนุน---และใช้เวลาหกเดือนในการรณรงค์ก่อนที่ชาอิโภจะตีได้กลับไปยืนหยัดท้ายสุดที่คากิชิมา วาระสุดท้ายได้มานถึงในเดือนกันยายน ค.ศ.๑๘๗๗ เมื่อชาอิโภและบริหารชั้นนำได้สั่นชีวิตลงเมื่อต้องเผชิญกับความผันแปรที่คาดไม่ถูก เช่น ทึ้งไว้เต็มนาบปรัมปราวที่บังหลวงทัวเมืองอยู่ ที่สำคัญกว่านั้นก็คือกบฏได้สำแดงว่า ชาวญี่รีมีความอยู่ในเมืองนี้ไม่อาจจะเทียบได้กับกองทหารเกณฑ์จากชาวนาซึ่งได้รับการฝึกปรือแบบตะวันตกและได้รับการสนับสนุนจากระบบการขนส่งคมนาคมที่ทันสมัย

กบฏชาอิโภเป็นประจักษ์พยานการลุกฮือของฝ่ายศักดินาเป็นครั้งสุดท้ายต่อรัฐบาลญี่รี อย่างไรก็ตามมันก็มีได้เป็นการลั่นสุดความเป็นปฏิบัติของฝ่ายญี่รี สมาชิกของชนชั้นศักดินาตั้งเดิมตามแหล่งต่าง ๆ ยังมีได้รวมกันกับชาอิโภให้มากเพียงพอที่จะให้การหนุนหลังเข้าแต่เมืองหินอกเห็นใจเขามากมายและยังสนับสนุนนโยบายเข้าอยู่หลายปี โดยเฉพาะแผนการขยายอำนาจสู่แผ่นดินใหญ่ซึ่งเหล่าสมาคมชุมรมผู้รักชาติแผ่นดินได้ถือเป็นนโยบาย บางคนก็มีได้เดิมใจนักที่จะใช้กำลังในประเทศ อันที่จริงแล้ว ผลประโยชน์ของกบฏสัตสุมาคือ การเสริมพลังแก่การซื้อขายในประเทศ ดังที่ริบัติ ผลประโยชน์ของประเทศกับการลอบสังหารให้กล้าขึ้น นับตั้งแต่การลอบสังหารอิอิ นาโอมูโร ใน ค.ศ.๑๘๖๐ ไปจนถึงการพยายามปองร้ายอิวารุไราในเดือนมกราคม ค.ศ.๑๘๗๔ โอคุโนบุกิโนะโยริ โอคุโนบุกิโนะโยริ ที่มีหน้ามีตาต่อเนื่องกันมาอีกสี่สิบปี ได้แก่ โอคุโนะโยริ ใน ค.ศ.๑๘๗๙ หลี หุง จาง (Li Hung-chang) ใน ค.ศ.๑๘๘๕ ระหว่างการเจรจาทำสัญญาที่เมืองชิโนเนเซกิ (Shimonoseki) อิโต ใน ค.ศ.๑๙๐๙ นายกรัฐมนตรีฮารา (Hara) ใน ค.ศ.๑๙๒๑ เหตุการณ์เหล่านี้มีได้เกี่ยวพันกับชาวญี่รีดังเดิมทุกกรณีไปอย่างแน่นอน แต่เหตุการณ์ส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้องกันในทางเดียวกันนั่นคือการมาของญี่รีในประเทศญี่รีไม่เพียงพอใจ และยังดำเนินการมองไปสู่ประเทศญี่รีเดิมของชาวญี่รีที่นิยมใช้ความรุนแรงทั้งในด้านกิจการภายในและภายนอกประเทศ

ความรุนแรงยังมีปรากฏอยู่บ้าง แม้ขนาดมาจากการเมืองระบบพระองค์เอง เพราะนักการเมืองเองก็มีพื้นเพเดิมเป็นชาวญี่รีมาก่อน โดยเฉพาะกลุ่มที่นำโดยอิตากิ (Itagaki Taisuke) และโภโต โซจิโร แห่งโตชา และโวจิมา ทานะโอมิ (Soejima Taneomi) แห่งอิเซน

พวกรนีกซึ่งเดียวกันกับชาอิโก ได้ลากอกใน ค.ศ.๑๗๗๓ และซึ่งเดียวกันกับเขาก็อึกที่ว่ามีได้มีเหตุเนื่องมาจากความแตกต่างกันในด้านนโยบายต่างประเทศเท่านั้น อย่างไรก็ตาม เหตุผล เสริมของพวกรนีคือความโกรธแค้นที่พวกรสัตสุมาและโซซูญูกาจัดตำแหน่ง มากกว่าจะเป็นเหตุ เนื่องมาจากต่อต้านการสร้างความเจริญทันสมัย พฤติกรรมของกลุ่มนี้จึงมีแนวต่อต้องออกไป ในไม่ช้าหลังจากข้อพิพาทเกาหลี พวกรนีได้เริ่มหาเสียงในแวดวงพวกรหามูไร โดยเฉพาะ หาเสียงจากชาญไรในโตชาและชีเซน โดยคำพรางอยู่แนวหลังของการเรียกร้องขอรัฐธรรมนูญ ตะวันตก ทางเลือกได้ถูกกำหนดขึ้นส่วนหนึ่งโดยความสนใจอย่างแท้จริงในสถาบันการปกครองแบบตะวันตก ซึ่งทำให้โกโตได้ถูกนักการทูตอังกฤษเมื่อต้นปี ๑๘๖๔ เกี่ยวกับ “การทำงานประสานกันระหว่างการปกครองฝ่ายบริหารของรากันระบบสภาพัฒนาราชภูมิ ความคงอยู่ ของบรรดาการเมือง และการเลือกตั้งสมาชิกสภาล่าง”^{๓๓} ในชั้นต้นชาวญี่ปุ่นหลายคนเห็นว่า บางรูปแบบของสภาพัฒนาราชภูมิจักเป็นเครื่องบุญพาในการมีกลุ่มแวนแควันขึ้นมาแทนที่ รัฐบาลแบบโซกุนเดิม ดังนั้นเมื่ออิตางากิ โกโต และโซจิมาได้ยื่นฎีกาให้ตั้งองค์กรนิติศาสตร์ เป็นองค์กรตัวแทนในต้นปี ๑๘๗๔ ก็ยอมจะถือได้อย่างชอบธรรมว่าได้พูดในนามของกลุ่มความเห็น คือ ตามคำพูดของพวกรหามูรีหมายถึงได้พูดแทนความเห็นของเหล่า “ชาญไร กลิกรหัมังคั่ง และพ่อค้า... ผู้สร้างกลุ่มผู้นำของการปฏิริวัติขึ้นใน ค.ศ.๑๘๖๔”^{๓๔} กลุ่มคณะที่ปกครองประเทศ อยู่ก็ให้การสนับสนุนหลังด้วย

อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีของระบบการปกครองโดยมีผู้แทนราชภูมิได้เป็นเหตุจุใจ โน้มน้าวที่ก่อเกิดความเคลื่อนไหวในการเสริมพลังทางการเมือง ความไม่พอใจในหลักกฎหมายแบบที่ ยังคงอยู่ในสังคมญี่ปุ่นมากกว่า ที่มีแรงดึงดูดเข่นนั้น นอกเหนือจากชาญไรแล้วก็ยังมีคนอีกมากมาย ที่ไม่ค่อยพึงพอใจกับความเปลี่ยนแปลงเท่าไนก คนที่ไม่เหมาะสมกับตำแหน่งได้พบว่าตน ไร้ความสามารถที่จะบรรลุถึงความสำเร็จได้ ได้ในระเบียบแบบแผนใหม่ซึ่งผิดกับระบบอดีม ที่ให้โอกาสแก่ผู้ที่มีสถานภาพโดยชาติกำเนิด คนที่ยังคงเข้ามาเป็นอย่างง่ายในไสยศาสตร์ ก็มองสายสันกลในแบบใหม่ในการวางแผนรายโถรเลข โถรศพที่ด้วยความหวาดหวั่น คนที่ผิดหวังก็มี คนประเภทนี้เคยรับใช้ในการเคลื่อนไหวเพื่อฟื้นฟูเมือง แต่ผลประโยชน์ของกลุ่มนี้ก็ถูกกลุ่มผู้นำ เมืองพิเศษโดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในชนบท การล้มเลิกระบบศักดินาสามิภักดีได้หยิบยื่นสิทธิ์ถือ ครองที่ดินอย่างเป็นทางการให้แก่ชั้นชั้นที่ดินซึ่งเป็นเครื่องสร้างความเสมอภาคทางสังคมแก่ฝ่าย ที่มีฐานะดี แต่ก็มีได้ให้กลุ่มนี้สิทธิ์มีเสียงในการดำเนินกิจการบ้านเมือง ชาวนาที่ยากจนก็ยัง ประสบความล่าวัยยิ่งกว่าหนึ่น เพราะการเปลี่ยนแปลงนายหน้าหัวมีได้ปลดเปลื้องหนี้สินพวกรหามูรี

แต่อย่างใด ผู้จัดเก็บภาษีใหม่---เก็บเป็นประจำ เป็นคนที่มิได้เก็บภาษีเพื่อตัวเอง อีกทั้งเก็บภาษีในรูปเงินสด---ก็เป็นคนที่จะพูดกลงอะไรด้วยยากยิ่งกว่านายภาษีเดิมที่เคยคุ้นในระบบเก่า อันที่จริงแล้ว ภาษีที่ดินคือความทุกข์ยากที่มีผลต่อหมู่บ้านทั้งหมด ตั้งแต่ระดับเศรษฐีที่ดินลงไปจนถึงผู้ช่างนา ภาษีใหม่นี้มิได้นักหนาจากภาษีอากรเดิม แต่เป็นภาษีอากรที่เรียกเก็บอย่างหนักหน่วง ยิ่งกว่าการเรียกภาษีจากฝ่ายอุดสาหกรรมและพาณิชยกรรม

หลายคนที่เดือดร้อนเห็นว่า สถาบันตัวแทนเป็นหนทางออก หรือมองสิทธิ์ของปวงชน (“popular rights”) ดังที่คนร่วมสมัยเรียกเช่นนี้น่าจะเป็นเครื่องแก้ปัญหาความยากลำบากทั้งปวงของตนได้ การเคลื่อนไหวกล้ายเป็นเรื่องที่กังวลใจมากกว่าเพียงประท้วงแบบของชาญไรในโตชาและอิเซน องค์ประกอบและความลับซับซ้อนของการเคลื่อนไหวนั้นคล้ายคลึงกับการเคลื่อนไหวของกลุ่มนิยมเจ้าก่อนสมัยพื้นฟูเมอวิจิ หลายคนในกลุ่มนิยมเจ้านี้ได้ตำแหน่งการงานในปีต่อ ๆ มา ทฤษฎีคล้ายกันมาก เสียงเร่งร้าวให้มีรัฐธรรมนูญได้ดังขึ้นโดยถือรัฐธรรมนูญเป็นเครื่องควบคุมที่ปรึกษาของพระจักรพรดิ โดยมิได้จำกัดพระราชอำนาจ และถือเป็นความจำเป็นในการสร้างความสามัคคีในยามที่ต้องเผชิญการคุกคามของชนต่างชาติ เสียงก้องร้องขอให้ “ถวายพระเกียรติแด่พระจักรพรดิ และขับขาวอนหารยชน” เป็นการทรงคุณวิหลังของกลุ่มผู้นำ การเคลื่อนไหวของที่มีทั้งอำนาจและภูมิหลังทางทหาร ดังที่นักวิชาการสมัยใหม่คุณหนึ่งได้ระบุว่า “วิญญาณนักรบฉายแสงเรืองเรื่อผ่านทะลุเสือคลุมเสรีนิยม”๓๕

ความคิดเช่นนั้นหนุนเนื่องการเรียกร้องขอสิทธิ์ปวงชนให้ดูมีความน่าเกรงขาม แต่ไม่อาจทำให้รัฐบาลยอมรับ รัฐบาลถือว่าเป็นการโ沿途ติกลุ่มตน แม้ว่าจะมีกรอบทฤษฎีในการเคลื่อนไหวนั้นสักเพียงใดก็ตาม ตรงข้ามกับเรื่องสามัคคีของประเทศชาติที่โกโตสนับสนุนแต้มที่ระหว่างการเยือนต่างประเทศใน ค.ศ.๑๘๗๙-๓ เขาเชื่อมากขึ้นว่าการจัดตั้งสภาพแวดล้อมเป็นเวทีที่ดีที่สุดที่จะทำให้จุดประสงค์ต่าง ๆ ของรัฐบาลได้รับความสนับสนุนมากขึ้นเมื่อเดินทางกลับ เขายังได้พยายามเร่งร้ากลุ่มคนของเขามาก อย่างไรก็ตาม เขายังเสริมว่าเวลาอาจจะไม่สมควรนักที่จะเปลี่ยนแปลงสิ่งใดในทันทีทันใด อยู่ในบุกเบิกเห็นด้วยกับแนวคิดนี้ แม้จะมีความเห็นแตกต่างกันไปในเรื่องอำนาจของสถาบันโดยที่สภาพแวดล้อมครั้ม มีการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นศึกษาพิจารณาเรื่องในรายละเอียด และยังมิได้มีอะไรคืบหน้าจนกว่าจะมีร่างขึ้นมาเพื่อถูกเตียงกัน การถูกเตียงนั้นมีขึ้นใน ค.ศ.๑๘๗๙ ในขณะที่โครงสร้างผู้นำของรัฐบาลได้เปลี่ยนแปลงอย่างมาก many แล้ว คิดถึงแก่กรรมในเดือนพฤษภาคม ค.ศ.๑๘๗๙ ชาอิโกและโอคุโนะ ต่อมาก็ถึงแก่กรรมใน

ปัจจุบัน อิวัคูราคนเดียวที่ยังคงเหลืออยู่ในกลุ่มอาชญากรรมเดิมนี้ คนหนุ่มสาวสามคนได้เข้าร่วมวงในของเข้า คือ โอลูมา ชิงโนญ แห่งอิเชนได้เป็นรัฐมนตรีคลังมาตั้งแต่ ค.ศ.๑๘๗๓ เข้าต้องรับผิดชอบการบังคับใช้ระบบจัดเก็บภาษีแบบใหม่ อิโต อิโรญิ แห่งโซซุ รับผิดชอบการโยธาธิการในระยะเวลาเดียวกัน จึงทำให้กับควบคุมแผนการมากมายที่มุ่งสร้างชาติให้ทันสมัย และยามากาตะ อาริโตโม แห่งโซซุเช็นกัน เป็นผู้จัดตั้งกองทัพบก ทั้งสามคนรวมทั้งอิวัคูราต้องจัดการเรื่องรัฐธรรมนูญ

ในระหว่างสองปีต่อมา อิโต ยามากาตะ และอิวัคูรา ได้ทำความสะอาดตกลงกันให้ในเรื่องจำนวนผู้แทน ประการแรก เป็นที่ยอมรับแล้วว่ามีสี่ยังวิพากษ์วิจารณ์มากเรื่องการกระทำการของรัฐบาล ประการที่สองก็ยอมรับว่าการจัดตั้งสภาผู้แทนเป็นวิธีที่ได้ผลที่สุดในการป้องกันมิให้ฝ่ายปฏิบัติเดินทางไปอันตรายต่อตน ประการที่สามพากเขามีความแน่แผลแล้วที่จะมิให้สภาผู้แทนมีอำนาจจากนั้นท้าทายการที่พวกตระหนักคุณนโยบาย อย่างน้อยที่สุดก็จะก่อภาระให้ได้ผ่านการฝึกฝน และทดลองตนเองโดยมีจำนวนสมาชิกที่รู้จักหลักเกณฑ์รับฟังเหตุผล

โอลูมา มิได้มีส่วนในการตัดสินใจเรื่องดังกล่าว เขาถือย่างที่ค่อนอื่น ๆ ก็รู้กันว่า การเคลื่อนไหวของรัฐธรรมนูญได้มีพลังกล้าแข็งอย่างรวดเร็วมากในประเทศ เขายังได้แสดงทรัพศนะส่วนตนในเดือนมีนาคม ค.ศ.๑๘๗๑ เสมือนเป็นการเคลื่อนไหวในการต่อสู้กับอิโตเพื่อช่วงชิงอำนาจกัน ส่องคนเป็นคู่แข่งกันมานานแล้ว โดยในชั้นแรก โอลูมา มีความได้เปรียบและมีตำแหน่งทรงอิทธิพลมากกว่า แต่ใน ค.ศ.๑๘๗๔ อิโตได้สืบตำแหน่งสำคัญในมหาดไทยแทนโอลูมา โดยความช่วยเหลือของอิวัคูราและกลุ่มโซซุที่ทรงอำนาจยิ่ง อิโตได้แสดงตัวเต็มที่ที่จะเป็นทายาทสืบท่องบางสิ่งบางอย่างมากกว่าจะเป็นทายาಥของโอลูมาเพียงนาม ความมุ่งหวังนี้ทำให้โอลูมาต้องตอบโต้ บันทึกของเขานในเดือนมีนาคม ค.ศ.๑๘๗๑ เป็นความพยายามที่จะแก้ไขความเสียดุลยอำนาจ โดยการตั้งตนเองเป็นผู้นำการเคลื่อนไหวขอสิทธิปวงชนและระบุประเภทของรัฐธรรมนูญที่จะต้องให้อำนาจอันแท้จริงแก่ผู้นำของสภาผู้แทน ซึ่งก็คือตัวเขานั่นเอง เขายังได้กล่าวว่า รัฐบาลโดยระบบพระกรรมเมือง และคณะรัฐมนตรีต้องรับผิดชอบต่อสภาผู้แทนรายภูมิตามแบบสภาพแทนอังกฤษ เรื่องนี้จักนับว่าสำคัญกว่าเดิมที่ถูกเอียงเฉพาะประเด็นรูปแบบขององค์กร ตัวแทน ยิ่งกว่านั้น เขายังได้ร่างให้ดำเนินการ ได้มีการกำหนดว่าให้ร่างรัฐธรรมนูญใน ค.ศ.๑๘๗๑ ประกาศใช้ใน ค.ศ.๑๘๗๒ และจัดการเลือกตั้งใน ค.ศ.๑๘๗๓

พวากพ้องของโอลูมาที่มีหัวคิดอนุรักษ์นิยมได้รับคำท้าทายนั้น ข้อเสนอของโอลูมาได้

ถูกปฏิเสธอย่างเป็นทางการในเดือนมิถุนายน และเมื่อเขาร่วมกับสีงวิพากษ์วิจารณ์ภายในออก เกี่ยวกับข่าวลือการซื้อขายกิจการรัฐในภาคออกไกโด พวกราชที่ตัดสินใจขับโภคุมาออกจากตำแหน่งโดยในเดือนตุลาคม ค.ศ.๑๘๙๑ โดยพระราชนิจัยเห็นชอบ ในขณะเดียวกัน พวกราชได้พยายามที่จะปลดอาชญาฝ่ายตรงข้าม โดยเฉพาะคาดว่าจะได้จากฝ่ายโภคุมา โดยการประกาศว่า การตัดสินใจที่จะให้มีรัฐธรรมนูญนั้นได้เป็นที่พิจารณาโดยหลักการแล้วและจะบังคับใช้ใน ค.ศ.๑๘๙๐ ในขณะเดียวกัน พระราชนิจัยได้เดือนว่า “ผู้ไดสนับสนุนความเปลี่ยนแปลงฉบับพัฒนาที่อย่างรุนแรง อันเป็นการก่อการสันดิກภาพแห่งราชอาณาจักรของเรา ผู้นั้นจะตกลงเป็นผู้ที่เราไม่พึงพอใจ”^{๓๖}

หลายคนพร้อมที่จะเสียง ภายในไม่กี่วัน อิตางิและโกโตได้จัดตั้งองค์กรทางการเมืองเรียกว่า พรรครัฐนิยม^{๓๗} (Jiyuto-Liberal Party) “ไม่นานนัก โภคุมาเกิดดำเนินเรื่องตามด้วยการจัดตั้งพรรครักษาก้าวหน้า (Kaishinto-Progressive Party) ทั้งสองกลุ่มหวังที่จะสร้างอิทธิพลต่อการร่างรัฐธรรมนูญและหวังที่จะเตรียมการเพื่อวันข้างหน้าเมื่อพอกตนจะสามารถรับประโภช์จากเงื่อนไข กติกาของรัฐธรรมนูญ ถึงกระนั้นในเมือง ฯ พวกราชไม่เหมือนกัน กลุ่มเสรีนิยมผูกติดกับโตชา แต่มีอุดมการณ์อันรุนแรงแบบฝรั่งเศส และได้รับความสนับสนุนส่วนใหญ่จากชนบท ตรงข้ามกับฝ่ายกลุ่มก้าวหน้า ซึ่งหมายมองไปที่ตัวเมือง เป็นกลุ่มเสรีนิยมแบบอังกฤษผูกพันกับชีเซน แกนนำของกลุ่มเป็นพากข้าราชการและปัญญาชนที่ไม่พึงพอใจรัฐบาล กลุ่มนี้ได้รับความสนับสนุนจากพ่อค้าและนักอุดมสาหกรรมที่มั่งคั่ง ความพอดีประมาณไม่อ่อนไม่รุนแรง (Moderation) เป็นคำที่พวกราชใช้ แม้ว่าจะไม่อ้าวซ่าบพวกราชให้รอดพ้นจากการปราบปรามได้ อันที่จริงแล้ว ทั้งสองพรรคระบในไม่ช้าก็พบว่า คำขู่ขวัญของรัฐบาลนั้นมีความหมายจริงจัง

หลายปีก่อนนั้น รัฐบาลได้ใช้อำนาจเข้าควบคุมหรือปราบปรามการแสดงออกความคิดเห็นที่เป็นปฏิบัติที่รัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการแสดงความคิดเห็นในวงการหนังสือพิมพ์ ที่ขยายตัวอย่างรวดเร็วมาก หนังสือพิมพ์ฉบับแรกเริ่มมีเมื่อสิ้นสุดการปกครองของโตกุภารา เป็นที่สังเกตว่า ขาดหน้าบรรณาธิการแตลง การลงทะเบียนได้สั่นสุดลงเมื่อมีหนังสือพิมพ์อื่น ทยอยออกตามกันมาหลังปี ๑๘๖๘ ยิ่งกว่านั้น หนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ต่อต้านรัฐบาล เช่น Mainichi และ Yubin Hoshi ของโภคุมา ส่วนหนึ่งมีเหตุผลดังกล่าว อีกส่วนเป็นพระราชฐาน หนังสือพิมพ์เองค่อนข้างต่ำ จึงมีการออกพระราชบัญญัติการพิมพ์ (Press Law) ใน ค.ศ. ๑๘๗๔ ระบุว่า เจ้าของ บรรณาธิการ และผู้พิมพ์ต้องจดทะเบียน ทุกข้อความวิจารณ์ต้องมีการเชื่นชื่อกับและห้ามใช้นามแฝงเป็นนามปากกา อีกทั้งระบุว่าบรรณาธิการต้องรับผิดชอบต่อ

บทความที่ส่อมุ่งก่อการร้ายหรือหมิ่นประมาดร่วมทั้งเรื่องอื่นได้ที่ “ใช้ถ้อยคำหยาบคายต่อ กษัตริย์หรือปู่ย่าตายายให้ประชาชนมีความรู้สึกสับสนต่อหน้าที่ที่ควรปฏิบัติตามกฎหมาย”๓๗ บทางโภช รวมถึงการคุมขั้งเช่นเดียวกับการปรับ แลกกฎหมายนี้ให้เข้าบังคับโดยเสรีสองปีต่อมา และแล้วในเดือนกรกฎาคม ค.ศ.๑๙๘๗ ได้มีการแก้ไขกฎหมายให้อำนาจเพิ่มเติมแก่รัฐมนตรี มหาดไทย นับแต่นั้นมา เขาก็มีสิทธิ์สั่งห้ามพิมพ์หรือทำให้การพิมพ์หนังสือพิมพ์ที่เป็นปฏิบัติธรรม ต้องล่าช้าได้ เป็นมาตรการใช้อำนาจสิทธิ์ขาดอย่างกว้างขวางเพื่อปิดปากเสียงปวงชนที่มีต่อ รัฐธรรมนูญ

ในเดือนเมษายน ค.ศ.๑๙๘๐ ขอบข่ายการควบคุมได้ขยายไปครอบคลุมกิจกรรม ของบรรดาพรา��การเมือง และองค์กรต่าง ๆ ที่มีลักษณะคล้ายกัน つまり ตรวจสอบตราดูแล การpub ประกันทางการเมือง ทหาร ตำรวจ ครุนาอาจารย์และนักศึกษา (ไม่ว่าจะมาจากโรงเรียน รัฐบาลหรือโรงเรียนเอกชน) ห้ามไปร่วม และสมาคมชุมชนที่จัดตั้งขึ้นโดยอุดประสังค์ทางการ เมืองก็ถูกห้ามมิให้โฆษณาชวนเชิญไปชุมนุม และวิ่งเต้น และแสวงหาสมاشิก และห้ามรวมตัว หรือติดต่อกับกลุ่มอื่นที่มีลักษณะเดียวกันนี้ในที่อื่น ๆ ทั้งประเทศไทย ข้อห้ามเหล่านี้ดูเหมือนว่าจะ เป็นที่เข้าใจกันดีอยู่ แต่ก็ยังมีออกข้อห้ามอีกมากกว่านี้ ในเดือนธันวาคม ค.ศ.๑๙๘๗ ได้มีการ ประกาศระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการรักษาสันติภาพ (Peace Preservation Regulations) เป็นข้อบังคับ ที่เสริมกำลังให้ตำรวจสามารถปราบปรามสมาคมลับ และสมาคมชุมชนทางการเมือง ตำรวจได้รับอนุญาตให้ “เนรเทศ” ผู้ใดเกิดตามที่วางแผนหรือก่อความไม่สงบหรือ “ผู้ซึ่งได้รับการ วินิจฉัยว่าวางแผนการอันเป็นการทำลายความสงบสุขส่วนรวม”๓๘ ได้ให้พ้นจากพื้นที่ใกล้เคียง กับเขตเมืองหลวง ไม่กี่วันต่อมา รัฐมนตรีมหาดไทยก็ได้รับอำนาจให้ชัลลอ งดพิมพ์ ชั่วคราว หรือห้ามการพิมพ์หนังสือสารสาร และหนังสือพิมพ์ที่ถือว่าไร้สาระเหมือนกัน

ระเบียบข้อบังคับท่านองนี้ได้ถูกบังคับใช้อย่างประจักษ์ชัดถ้วนทั่ว แต่ในภาคปฏิบัติ แล้ว ก็มุ่งใช้กับบุคคลกลุ่มที่ต่อต้านระบบการปกครองโดยรัฐสภา การจับกุมทั้งบรรณาธิการ และนักการเมืองมีอยู่บ่อยครั้ง โดยมีผลที่จะทำให้คนที่ขัดแย้งกันล้วนอยู่แล้วข่ายด้วยกัน ด้วยการห้ามชุมนุม ห้ามติดต่อ ชี้ป้องกันพรรคการเมืองมิให้กลایเป็นองค์กรระดับประเทศที่มีการควบคุมอยู่ที่ ส่วนกลาง เพราะกฎหมายข้อบังคับต่าง ๆ ได้กำหนดให้แต่ละกลุ่มระดับท้องถิ่นมีลักษณะต่างกัน ดังนั้น กลุ่มเหล่านั้นก็ยอมมีแนวโน้มถูกบีบให้ต้องไปกันคนละทิศคนละทาง ทำให้การเคลื่อนไหว กระจายออกเป็นส่วน ๆ

พรรคเสรีนิยมต้องลำบากมากกว่าพรรคอื่น ๆ ผู้นำกล้ายเป็นผู้นำระดับห้องถีนมากกว่าระดับชาติ ดังนั้นความขัดแย้งด้วยเหตุผลประโภช์ระหว่างสองฝ่ายที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของพรรคคือฝ่ายเจ้าที่ดินและชาวนาที่มีลักษณะเร่งมาก วิกฤตการณ์ทางการเมืองประจำเมืองกับแผนนโยบายการคลังที่จะทำให้ราคางि�งสูงขึ้นในปี ๑๘๘๑ เพื่อตรวจตราราคายาชพผลไม้ให้ขึ้นสูง โดยเฉพาะข้าว ทำให้เกิดความยากลำบากตามชนบทมีผลกระทบอย่างใหญ่หลวงต่อผู้ที่มีพืชผลสำรองน้อย กล่าวคือ พวกรู้เข้ามาและกสิกรรมที่มีที่ทำกินแต่ยากจน จะโดยกรณีได้ก็ตามข้อพิพาทระหว่างพวกรนี้กับเจ้าที่ดินค่อนข้างจะร้ายได้เดบให้ญี่ปุ่นลดอุดตัวราชเมืองการสร้างเกษตรพานิชกรรมมีแนวโน้มที่จะทำให้ชาวนาระดับกลางขาดงาน ทำให้ส่วนน้อยมี ส่วนใหญ่ยากจนลง กระบวนการนี้รวดเร็วถึงขั้นอึกขยលและการปฏิรูปที่ดินที่ให้เช่าและการเก็บภาษีที่ดินระหว่างปี ๑๘๘๑-๗๓ ในอดีต เท่าที่ชาวนาจะทำได้ในสถานการณ์คือใช้พลกำลัง อย่างไรก็ตาม วิธีนี้ก็ยากมากขึ้น เพราะรัฐบาลซึ่งมีทั้งตำรวจและกองทัพมีกำลังดังนั้น หนทางออกของชาวนาจึงอยู่ที่การสนับสนุนพรรคการเมือง หมายมุ่งให้ช่วยเหลือดังที่พรรคการเมืองลงเอยก็เคยต่อต้านโตถูกความไม่สงบ ๑๕ ปีก่อน แต่ครั้นนี้ รัฐบาลได้พิสูจน์ตนแข็งแกร่งกว่าฝ่ายปฏิรูปมาก เมื่อปรากฏชัดเช่นนี้ ผู้ที่สันหวังมากก็หันไปใช้ความรุนแรงมุ่งเอาศัตรูที่อยู่ใกล้เป็นเป้าดังที่เป็นกันอยู่เกือบเสมอมา เป้าئนคือเจ้าที่ดินในหมู่บ้านการจลาจลทำนองนี้มีอยู่ทั่วไปใน ค.ศ.๑๘๘๔ ผลทันทีทันใดก็คือทำให้เจ้าที่ดินตื่นกลัวเข่นเดียว กับผู้นำชาวญี่ปุ่นที่มีหัวคิดไม่รุนแรง ผลักดันให้พวกรนี้ถอนตัวจากองค์กรได้ก็ตามในนามได้ก็ตามที่มีกิจกรรมเช่นนั้น นี่คือ วาระสุดท้ายที่ทำให้พรรคเสรีนิยมต้องยุบเลิกอย่างเป็นทางการ ในเดือนตุลาคม ค.ศ.๑๘๘๔ ในไม้ช้าต่อมา โօคุมาและเพื่อนผู้อึกมากหลายก็เดินออกจากพรรคไคชินโต (Kaishinto)

ดังนั้น ความเพียรพยายามของรัฐบาลที่จะบันทอนฝ่ายปฏิรูปให้อ่อนพลังลงโดยวิธีตรวจสอบการพิมพ์ (Censorship) และใช้มาตรการของตำรวจได้ให้ผลดี อย่างไรก็ตาม มาตรการดังกล่าวมิได้เป็นวิธีการเดียวเท่านั้น นอกจากนี้จากความพยายามที่จะจัดตั้งพรรครัฐบาล (Teiseito) ซึ่งก็ไร้ผลอยู่ได้ไม่นาน รัฐบาลยังได้พัฒนานโยบายไปในแนวสร้างสรรค์โดยมุ่งไปที่การสร้างสถาบันการปกครองใหม่ที่ตั้งมั่น นโยบายนี้ได้ถูกวางแผนไว้ส่วนหนึ่งเพื่อให้รัฐบาลสามารถรักษาภัยหลักของรัฐที่อยู่ในความครอบครองแล้วนั้นให้เป็นปึกแผ่น ถึงกระนั้น มันก็คือการดำเนินการสร้างอำนาจรวมข้าสู่สุนีย์กลางอย่างต่อเนื่องซึ่งได้เริ่มมาแล้วด้วยการยกเลิกระบบศักดินาสวามิภักดิ์ และดังที่อิโตได้กล่าวว่า เป็นการฝึกอบรมประชาชน

“เพิ่มทรัพนําภัยไว้ให้เหลือของบประมาณคงหนี้บ้านของตน ให้ถือว่ากิจการในถิ่นเต้นและแผ่นดินนั้นคือกิจการของตน จนกระทั่งประชาชนสามารถจะให้ความสนใจต่อ กิจการบ้านเมืองและประเทศชาติอย่างแข็งขันหรือเข้มแข็งยิ่งกว่าม่องกิจการในหมู่บ้านของตน”^{๕๐}

มันเป็นการสอดคล้องไปที่กระบวนการนี้ในด้านการบริหารราชการ ก่อน การบริหารนี้ได้เป็นประจักษ์พยานของเจตจำนงของคณะผู้ปกครองก่อนที่โควิดจะทำลายรัฐบาลเมื่อปี ๑๘๘๑ ด้วยซ้ำ เมื่อลาิก่อนแล้วแคร์วันในปี ๑๘๘๒ โดยเรียกใหม่ว่าเป็นมณฑล (Prefecture—ken) มี ๓๗ มณฑล (รวมพื้นที่ที่ปักครองของราชอาณาจักรโตเกียวฯ) รวมทั้งสามนครใหญ่ คือ โตเกียว เกียวโต และโอมิยา ga ซึ่งมีรัฐบาลส่วนตนในต้นปี ๑๘๘๒ พร้อมเดนของมณฑล ได้ถูกกำหนดใหม่ และลดจำนวนลงเหลือ ๗๒ มณฑล (และลดเหลือ ๔๕ ใน ค.ศ.๑๙๙๐) ไม่กี่ปีต่อมา มณฑลเหล่านี้ได้มีระบบข้าราชการส่วนท้องถิ่นขึ้น และถือเป็นระบบถูกต้องตามกฎหมาย เมื่อได้ประกาศระเบียบข้อบังคับกำหนดโดยศึกษาดี ตำแหน่งหน้าที่และอำนาจสิทธิ์ขาดสำหรับบุคคลในเดือนธันวาคม ค.ศ.๑๘๗๕ กิจกรรมของข้าราชการกวางไกลมาก รวมไปถึง การตรวจสอบสอดส่องวัดว่าaram บำรุงรักษาอาคารสถานที่โรงเรียนและสถานที่สาธารณะ ควบคุมทะเบียนและลิขสิทธิ์ ประเมินภาษีใหม่ภายหลังความเสียหายในพื้นที่ปักครอง บำรุงรักษาป่าไม้ การซ่อมแซมและงานการทำเรือ การบำรุงรักษาถนนและสะพาน การสำรวจสำมะโนครัวและการจดทะเบียนที่ดิน ที่สำคัญที่สุดก็คือข้อเท็จจริงที่ว่า ผู้ว่าการมณฑล ได้ควบคุมด้วยเจ้าตัวที่ต้องรับผิดชอบต่อการบังคับใช้กฎหมายเพื่อต่อต้านสมาคมชุมชนทางการเมืองด้วย

ระบบบริหารราชการส่วนท้องถิ่นนี้ได้ผูกมัดไว้กับส่วนกลางโดยต้องขึ้นอยู่กับกระทรวงมหาดไทยซึ่งตั้งขึ้นในเดือนพฤษภาคม ค.ศ.๑๘๗๓ โดยทรงพระที่มีต่อการปักครองโดยอิสรส่วนตนของเหล่ามณฑลว่าสืบต่อจากอดีตจากประเพณีนิยมของระบบศักดินาสวามิภักดี มันก็เป็นความจำเป็นในชั้นต้นที่ต้องให้สิทธิเด่นชัดแน่นอนแก่กระทรวงที่จะเข้าแทรกแซงกิจการภายในส่วนท้องถิ่นได้ แต่ภายใต้การซึ่งนำของโควิด สิทธินี้ก็ไม่ยืนนานนัก เมื่อถึงปี ๑๘๘๖ เจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่นมีได้เพียงแต่มองไปที่โตเกียวในเรื่องการแต่งตั้งเท่านั้น หากแต่ยังต้องอยู่ภายใต้ระบบการบุนบำเหน็จรงวัลและลงโทษด้วย จึงถือได้ว่า การปักครองส่วนท้องถิ่นได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของระบบข้าราชการระดับชาติ เพราะไม่อำนวยโดยขึ้นต่อส่วนกลางมิใช่ ขึ้นต่อส่วนท้องถิ่น มีความเกี่ยวข้องและได้บุคลากรจากแหล่งต่าง ๆ คือ จากข้าราชการชามูไรเดิมของเว่นแคว้น รวมทั้งของราชอาณาจักรโตเกียวฯ ชาวญี่ปุ่นที่มีชาติกำเนิดต่างด้วยได้ฝ่าความรู้

โดยท่องเที่ยวหรือศึกษาต่างประเทศ และบางคนที่มีจำนวนน้อยแต่มีคุณสมบัติ โดยเหตุที่มีความชำนาญพิเศษในด้านพาณิชยกรรมและอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่เป็นชาวไทยเดิม ข้อนี้สะท้อนถึงโอกาสการศึกษาที่มีอยู่จำกัดในระเบียนแบบแผนเดิมเท่า ๆ กับการมีความอดีตของฝ่ายตะวันออก ใหม่ ยิ่งกว่านั้น ทั้ง ๆ ที่มีสิ่งวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล ก็ไม่ปรากฏว่าคนของแคว้นสัตสูมาและโซซุ จะได้ประโยชน์ล้นเหลือแต่อย่างใด ยกเว้นพวกที่อยู่ในระดับสูงของระบบใหม่ สำหรับคนส่วนใหญ่แล้วบังคับที่กำหนดคือความสามารถ ประสบการณ์และความจงรักภักดี มิใช่เรื่องที่ว่ามาจากไหนหรือสถานภาพใด โดยสายสืบสกุลวงศ์

ภายใต้อิทธิพลของอิโต ภาคปฏิบัติของระบบห้าราชการได้ลดลงมาเป็นเรื่องการเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร ในเดือนธันวาคม ค.ศ.๑๘๘๐ ได้มีการประกาศระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการปฏิบัติราชการในกระทรวงสำคัญ ๆ คือ การต่างประเทศ มหาดไทย คลัง กองทัพบก กองทัพเรือ การศึกษา การโยธาธิการ บุติธรรม และกระทรวงวัง อำนาจและหน้าที่ของเจ้ากระทรวงและผู้อยู่ได้บังคับบัญชาได้ถูกกำหนดและมีบัญชีรายชื่อผู้บังคับบัญชาของคณะกรรมการซึ่งมีหน้าที่อนุมัติการปฏิบัติราชการ อย่างไรก็ตาม มาตรการเหล่านี้ไม่สามารถจัดการฉ้อoplในวงราชการได้ ซึ่งเคยประกูลมาแล้วในสมัยโทกุกวัว อาจจะมีใหม่บ้าง ด้วยการใช้ขั้นตอนการจัดงบประมาณที่ถูกต้องและการใช้การจัดลำดับยศให้ชัดรอง ๆ ลงไปให้แน่นคงก็ทำให้ผู้คนสามารถใส่ชื่อมิตรสหายของตนเข้าไปร่วมบัญชีเงินเดือน เป็นการเพิ่มบัญชีเงินเดือนถึง ๖๐% ระหว่าง ค.ศ.๑๘๗๓-๔ โดยมิได้ทำให้ราชการได้งานการเพิ่มขึ้นแต่อย่างใด แท้จริงแล้ว งานราชการเติบใหญ่ขึ้นอย่างมาก เพราะกิจการของรัฐบาลได้ถูกกลืนหายไปในหัวมห就给大家แห่งเงินตรา การยึนกรานรวมอำนาจจากสูญย์กลางเกี่ยวพันไปถึงเสียงร้องทุกข์จากฝ่ายข้าราชการจากระดับต่ำต่อระดับสูง ก่อเกิดความล่าช้า เสียความมั่นใจและขาดความคิดริเริ่มและการกระจายเพรับนึก ประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้อิโตได้ชี้เรียนไปสู่เจ้ากระทรวงในเดือนธันวาคม ค.ศ.๑๘๘๕ และเขาได้เรียกร้องให้เจ้ากระทรวงแก้ไขข้อผิดพลาดและจัดระเบียบใหม่ให้ถูกต้อง สองเดือนต่อมาจึงมีการออกระเบียบข้อบังคับผลเรือนใหม่โดยมุ่งยุติช่องโหว่ต่าง ๆ ที่อิโตได้ชี้ช่องไว้แล้ว เป็นข้อบังคับที่จัดตั้งระบบตรวจสอบเพื่อช่วยในการตัดสินใจเรื่องแต่งตั้งและเลื่อนตำแหน่งงาน กำหนดข้อจำกัดของงบประมาณของกระทรวง กำหนดตำแหน่งงานที่แน่นอน และมีเรื่องปลิกย่ออย่างข้อห้องกับการจัดเก็บเอกสารและบัญชี เช่น เอกสารอนุญาตอนุมัติการเบิกจ่าย การใช้บัญชี จำนวนจดหมาย การเวียนและการเห็นชอบในเอกสาร อาจจะถามกันได้ว่า นี่เป็นวิธีที่ดีที่สุดแล้วหรือในการพัฒนาความรู้สึกของบุคคลในกลไกรัฐให้รับผิดชอบ อย่างไร

ก็ตาม ก็มีต้องสงสัยว่ามันเป็นข้อตอนหนึ่งที่ทำให้ญี่ปุ่นใกล้จะเป็นรัฐที่ทันสมัย

ในระยะนั้น ได้มีความเปลี่ยนแปลงทางสถาบันอื่น ๆ ด้วย เป็นสถาบันที่เกี่ยวข้องกับองค์กรที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและองค์กรที่กำหนดวินิจฉัยนโยบาย ในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. ๑๘๘๔ ได้มีการจัดตั้งชั้นชั้นญุนนางใหม่ กำหนด ๕ ชั้น คือ ระดับ เจ้าชาย มาร์ควิส (Marquis) เคาน์ต (Count) วิสเคาน์ต (Viscount) และบารอน (Baron) ราชทินนามใหม่มีใช้เรื่องดินแดน เกี่ยวข้อง--เป็นการแยกออกห่างจากแบบศักดินา--แต่ญุนนางที่แต่งตั้งใหม่ ๕๐๐ ท่านมีประมาณ ๓๐ ท่านมาจากตรากุลญุนนางเก่าแก่ชั้นโจ (Sanjo) และอิวากุรา ได้เป็นเจ้าชาย อิวากุราได้เป็นโดยศักดิ์เพรwareถึงแก่กรรมไปแล้วใน ค.ศ.๑๘๘๓ ในขณะที่โอลูโนะคิโดกิเช่นกันเป็นมาร์ควิสเมื่อถึงแก่กรรมไปก่อนแล้ว ที่นับว่าสำคัญโดยตรงมากกว่า คือ การแต่งตั้งเคาน์ต ซึ่งรวมจำนวนผู้คนที่อยู่ในกลุ่มคณะปกครองที่เป็นชามูโรเดิมด้วย ๑๙ ท่าน คือ อิโต ยามากาตะ ส่วนวิสเคาน์ต ประมาณ ๒๐ คน จาก ๓๖๑ ท่าน เป็นนายพลและนายพลเรือของกองทัพใหม่ที่จัดตั้งขึ้น ดังนั้นการญุนนำเหนือจังหวัดชิบะนี้ก็ไม่ทั่วถึงกันนัก ข้อเท็จจริงเช่นนี้ก็ยังทำให้เกิดความรู้สึกประทับใจและช่วยให้ชั้นชั้นปกครองเดิมประดองกับผู้ที่ทะยานตนขึ้นมาแทรกในระดับสูงได้ อีกทั้งเป็นการย้ำอันตรายจากการไม่ปฏิบัติตามอย่าง โกโต อิตางากิ และโอลูโนะ ได้สร้างผลงานไว้มากเหมือนคนอื่น ๆ สมควรได้รับการรับรองในต้นสมัยพืนฟูเมอจิ แต่ก็ถูกกล่าวหา ตกบัญชีเกียรติยศไป

ในเดือนธันวาคม ค.ศ.๑๘๘๕ ได้มีการดำเนินการอีกขั้นหนึ่งในขณะเดียวกันที่อิโต กำลังเคลื่อนไหวที่จะปฏิรูประชาราษฎร์เพื่อเรื่อง ขั้นนั้นคือการจัดตั้งคณะรัฐบาลตามแนวตะวันตก แทนที่คณะกรรมการบริหาร โดยมีกลไกที่ไร้อำนาจที่จะควบคุมการบริหารราชการ เป็นเขตจำนำงเด่นชัดว่าจะเพิ่มประสิทธิภาพโดยให้ประจักษ์ถึงขอบเขตของความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจเรื่องใหญ่ ๆ ในภาคปฏิบัติ เป็นการซึ่งการขึ้นมาสู่ฐานะอันเด่นยิ่งของอิโต โดยให้อำนาจเข้าในฐานะที่เป็นนายกรัฐมนตรี ให้สามารถตรวจสอบตราสอดส่อง ในขณะที่เหล่ารัฐมนตรีก็รับผิดชอบสำหรับกระบวนการ

ทั้งชั้นชั้นญุนนางและคณะรัฐมนตรีนับว่ามีความสำคัญโดยที่เป็นเบื้องต้นไปสู่การประกาศใช้รัฐธรรมนูญ เพราะชั้นชั้นญุนนางจะเป็นชั้นที่ทำให้สภากฎหมายมีอำนาจที่ผ่านการคัดเลือกแล้วอย่างดี ส่วนคณะรัฐมนตรีก็เป็นการตั้งมั่นล่วงหน้าในหลักการว่าคณะรัฐมนตรีต้องรับผิดชอบต่อพระราชบัลลังก์ มิใช่ต่อสภานิติบัญญัติ การวางแผนที่เรื่องนี้ได้มีโดยการจัดสร้าง

คณะกรรมการนัดรี (Privy Council) ในเดือนเมษายน พ.ศ.๑๘๘๘ ให้เป็นองค์กรสูงสุดที่มีอำนาจที่เป็นที่ปรึกษาของรัฐโดยให้คำปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการตีความหรือการแก้ไขประบูรณ์รัฐธรรมนูญ เนื่องจากรัฐบาลเป็นผู้ควบคุมการแต่งตั้งสมาชิกขององค์กรนี้ และมีข้อห้ามว่าห้องค์กรนี้ รับภาระจากประชาชน ทำให้องค์กรนี้ยากที่จะแปรเปลี่ยนไปตามแรงกดดันของฝ่ายปฏิปักษ์ ในสภาพเช่นนั้น ดูเหมือนว่าเป็นการปฏิบัติการมากเกินที่คาดไว้ที่ระบุว่า “มัน (องค์กร) จะต้องไม่แทรกแซงในการบริหารราชการ”^{๔๗}

โดยแท้จริงแล้วก็ไม่มีสิ่งใดจะได้รับอนุญาตให้แทรกแซงในกิจการฝ่ายบริหาร แม้แต่อย่างน้อยที่สุด องค์กรผู้แทนโดยการเลือกตั้งของประชาชนก็ไม่มีสิทธิ์แทรกแซง สิ่งนี้ประจักษ์ชัดในองค์กรสภาระดับท้องถิ่นที่มีขึ้นในมณฑลใน พ.ศ.๑๘๗๘ และตามตัวเมืองและมหานคร สองปีต่อมาจึงได้จำกัดสิทธิ์เลือกตั้งให้แก่พื้นเมืองจริง ๆ และกิจกรรมถูกจำกัดให้มีได้เฉพาะ การอภิปรายถูกเรียบเรียงเท่านั้น ในเวดnesday ตัวผู้ว่าการระดับท้องถิ่นและรัฐมนตรีมหิดลไทย มีอำนาจที่จะริเริ่มกฎหมายได้ มีสิทธิ์ยับยั้งข้อเสนอแนะ และชดเชยหรืออนุญาตให้ดำเนินการ เป็นการใช้อำนาจจากสิทธิ์ในระดับหนึ่งที่รัฐบาลหวังไว้ว่าจะสามารถอยู่เหนือสภานิตบัญญัติ ระดับชาติที่จะมีขึ้นในเวลาต่อไป ความพยายามของนายนีประภากูรชัดในฉบับโครงการร่างของเงื่อนไขรัฐธรรมนูญซึ่งอโศกและอิวากูราได้ร่วมกันทำขึ้นในครั้งที่รัฐธรรมนูญนี้ได้รับการตราไว้ใน พ.ศ.๑๘๘๑ และบรรจุอยู่ในบันทึกซึ่งจัดทำขึ้นโดยรัฐสภา ข้อความบันทึกนั้นเป็นที่ยอมรับของคณะกรรมการฝ่ายบริหารใน ในเดือนตุลาคม จึงเป็นการให้ภาพคร่าว ๆ เป็นเค้าโครงอย่างเป็นทางการว่า คำมั่นที่ว่าจะมี การพระราชทานรัฐธรรมนูญนั้นหมายความว่าอย่างไร กล่าวคือ หมายถึงการมีคณะกรรมการฝ่ายบริหารรับผิดชอบต่อพระเจ้าจักรพรรดิ มีระบบสองส่วนโดยมีสภាជุvent ที่ประชาชนเลือกตั้ง แต่ไม่มีสิทธิ์ ริเริ่มกฎหมาย หรือแม้แต่จะปฏิเสธงบประมาณแผ่นดินแก่รัฐบาล สิทธิ์เลือกตั้งนี้ยอมมีเงื่อนไขว่า ผู้รับเลือกตั้งต้องมีทรัพย์สินเป็นเครื่องกำหนดคุณสมบัติ ทั้ง ๆ ที่อิวากูราได้ถึงแก่อสัญกรรมใน พ.ศ.๑๘๘๓ ไปแล้ว แผนนี้ก็ยังคงดำเนินไปอย่างแน่นอนยิ่ง

ในเดือนมีนาคม ค.ศ.๑๘๘๒ อิโตได้ออกเดินทางไปเยือนญี่ปุ่นเป็นเวลา ๑๙ เดือน เขาเมืองประสังค์ที่จะศึกษารัฐธรรมนูญต่าง ๆ ของญี่ปุ่นโดยมีทรงคนะที่จะกราบบังคมทูล ถวายข้อแนะนำแด่พระจักรพรรดเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญว่าด้วยบ้านด้วยความประการใช้ในญี่ปุ่น แต่ ดังที่จะได้เห็น เขายังไม่อาจอ่านภาษาจีด้วยความต้องการอะไร ดังนั้นเขาจึงทรงไปเบนอร์ลินและเยียนนา โดยความคาดหวังที่จะได้พบสิ่งนั้นแล้วจึงไปเยือนปรีส และลองดูอนซึ่งมีประเพณีนิยมที่ออกจะ แบปลกไม่ต้องตามจุดประสังค์ของเข้า เขาใช้เวลาส่วนใหญ่ศึกษาภัยใต้บุคคลสองคน คือ รูดอลฟ์ กเนสต์ (Rudolph Gneist) และลорเรน วอน ส్ตைన (Loren Von Stein) ซึ่งมีทรงคนะที่ช่วย ย้ำความพอดีเดิมของอิโต อิโตได้สอนใส่ทรงคนะดังกล่าวลงไปในการร่างรัฐธรรมนูญโดยมี ผู้ร่วมงานคือ อัลเฟรด มอสส์ (Alfred Mosse) และแฮร์มานน์ โรสเลอร์ (Hermann Roessler) การชี้แนะ ของเออร์เบิร์ท สเปนเซอร์ที่ให้ศึกษาทฤษฎีของการปกครองโดยระบบสภามีส่วนน้อยในการลดลักษณะเด่นของแบบเยอรมันในร่างรัฐธรรมนูญนั้น

หลังจากที่แยกกลับมาญี่ปุ่นได้ช้าขณะ อิโตหมายมุ่นกับการจัดตั้งชนชั้นชุมนุม คณะรัฐมนตรีและราชการพลเรือน จนกระทั่งปี ๑๘๘๖ จึงได้มีการศึกษารายละเอียดของตัว รัฐธรรมนูญ เมื่อถึงวาระนั้น การถกเถียงกันเก็บเป็นความลับและอยู่ภายใต้การดูแลของอิโต และ การถกเถียงมักมีกันในกระทรวงและที่บ้านพักถูกห้อมห้อมของอิโต ดังนั้น จึงไม่เป็นการประหลาดneck ที่ทุกฝ่ายก้าวขึ้นการศึกษาราบรื่น ได้รับผลกระทบเพียงเล็กน้อยชั่วครั้งชั่วคราว จาก เหตุมวลชนลูกอิอิ ไม่เป็นการอัศจรรย์ด้วยว่า หลักการที่ยึดปฏิบัติอยู่ มิได้แตกต่างไปจากหลัก การเดิม พื้นฐานที่ได้วางไว้เมื่อ ค.ศ.๑๘๘๑ เพราะอิโตคัดเลือกเฉพาะคนของตนเท่านั้นเข้าไป ร่วมดำเนินการ แท้ที่จริงแล้ว เอกสารที่ได้วางต่อหน้าคณะองค์มนตรีในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๘๘๔ และได้นำออกประกาศใช้ในพิธีเป็นการภายในในเขตพระราชฐาน เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ค.ศ.๑๘๘๕ นั้น อาจกล่าวได้ว่า เป็นเอกสารที่เป็นการขยายประเด็นเจิดต่าง ๆ แต่แรกเริ่ม ที่อิวากุราได้กำหนดไว้เป็นส่วนใหญ่ เอกสารนั้นมุ่งรักษาประเพณีอำนาจนิยมอย่าง แน่นอน เริ่มโดยโควโโนโดยธรรมชาติก็ยอมไปสู่กลุ่มนบุคคลที่มีชีวิตวัยเยาว์ภายใต้รูปแบบการใช้ อำนาจศักดินา สำหรับกลุ่มผู้ปกครองเอง จุดประสังค์แรกคือสร้างญี่ปุ่นให้เข้มแข็ง การ ปกครองที่มีประสิทธิผลเป็นส่วนหนึ่งที่จำเป็นยิ่งของกระบวนการนี้ชั้นเดียวกันกับการปราบปราม ฝ่ายปฏิปักษ์ที่ส่อลักษณะยั่วยุ เพราะอาจทำให้กระบวนการอ่อนลง อย่างคำพูดของอิโตอีกรั้ง ว่า การบริหารราชการต้องได้รับการปกป้องจาก “การรุกตีกระหน่ำของแนวความคิดประชา- ชิปไทยที่รุนแรง” ซึ่งแสดงอาการไม่อดกลั้นต่อ กิจกรรมของการบริหารราชการทุกกรุป

แบบ “ไม่ว่าจะขอบด้วยเหตุผลหรือไม่ก็ตาม--- เพราะในประเทศไทยของเรา มันก็ประจักษ์ชัดว่า ความเล็กของขนาดประเทศ และประชากรจำเป็นต้องได้รับการดูแลโดยองค์กรที่เป็นปีกแผ่น แน่นหนาและมีประสิทธิภาพในการบริหารราชการ”^{๔๒}

ข้อโต้เถียงเช่นนั้น ดังที่มีอยู่ในเงื่อนไขกดิกาของรัฐธรรมนูญมิได้เป็นที่สนใจของ เหล่าพรรคการเมือง ซึ่งได้กลับมีขึ้นอีกเมื่อได้พิจารณาแล้วว่าจะบังคับใช้รัฐธรรมนูญ อำนาจ ทั้งหลายส่วนใหญ่ยังคงอยู่ที่พระจักรพรรดิ โดยมีเหล่าองค์กรใช้อำนาจนั้นแทน รวมทั้งอำนาจ ในการประกาศสั่งความ ทำสนธิสัญญาและพระจักรพรรดิทรงเป็นเจอมหัพ อีกทั้งพระจักรพรรดิ ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการตราพระราชบัญญัติ ในขณะที่พระองค์ทรงเลื่อนหรือปิดสมัย การประชุมของสภาที่เรียกว่าไไดเอ็ต (Diet) ได้โดยเสรี ในด้านการคลัง มีรายการจ่ายงบรายการ ไม่ต้องให้สภาพิจารณาเลย ที่สำคัญกว่านั้นก็คือ รัฐธรรมนูญได้ระบุว่า ถ้าสภามิสามารถ จะให้ผ่านงบประมาณ รัฐบาลมีสิทธิ์นำงบประมาณปีที่แล้วมาใช้ได้ ดังนั้น การควบคุม โดยรัฐสภาจึงมีแต่เพียงข้อสิทธิ์ไม่รับภาษีใหม่ แม้จะเป็นอาชญาที่รังควานรัฐบาลได้ ดังที่อีกหลายปี ต่อมาได้ปรากฏ รัฐสภาไม่ได้มีอำนาจอย่างเพียงพอที่จะมีอิทธิพลเหนือนโยบายทั่วไป ยิ่งกว่านั้น ยังมีอะไรอีก? มันก็ไม่มีอะไรแน่นักว่า สภานิติบัญญัติจะสามารถถือควบคุมนโยบายของรัฐสภา สภาขุนนาง (The House of Peers) เอง มีอำนาจเท่าเทียมกับสภานิติบัญญัติ และมีสมาชิกที่ยื่อมسنับสนุนระบบ อยู่แล้วโดยธรรมชาติ เมื่อเพิ่มข้อเท็จจริงอีกว่า ความริเริ่มในการแก้ไขปรับปรุงรัฐธรรมนูญจะ ต้องมาจากพระจักรพรรดิเท่านั้น ก็เป็นอันว่า พระครุการเมืองมีโอกาส้อยเต็มที่ที่จะมีอำนาจ อย่างแท้จริง

ในอีกด้านหนึ่ง แม้รัฐธรรมนูญมิอิจฉาทำให้หายปฏิบัติได้ ก็ตาม ได้รับความเสียหาย อย่างหนัก รัฐธรรมนูญก็มิได้ติดตาม ว่าความเสียหายนั้นจะยืนนานเพียงใด คนอื่นในการล่าวะ อื่นและต่างสถานการณ์ที่ได้เผชิญอุปสรรคยิ่งใหญ่ เช่นนั้นและอาจนานได้ การต่อสู้ในสี่ปุ่น ย่อมมีขอบเขตอย่างแท้จริงระหว่างพระครุการเมืองที่ถือหลักการ การปกครองโดยระบบสภานิติบัญญัติ กับฝ่ายคณาธิปไตย ซึ่งเชื่อในการปกครองที่ “เหลือล้นเหนือสิ่งอื่นใด” (“transcendental”) กล่าวคืออยู่เหนือผลประโยชน์และดังนั้นย่อมอยู่เหนือพระครุ แต่ในการต่อสู้นั้น ชัยชนะย่อม ไปสู่ฝ่ายที่เข้มแข็งกว่า มันก็ไม่แน่นักว่า นี่จะเป็นฝ่ายที่รัฐธรรมนูญนิยม อันที่จริงแล้ว วลาแห่ง การทดสอบได้เริ่มต้นก็เฉพาะเมื่อเปิดรัฐสภาเท่านั้น จึงจะได้เห็นว่า ดุลพินิจของอิโตในฐานะ นักการเมืองจะเสมอเหมือนความช้านาญของเขาร่างรัฐธรรมนูญหรือไม่เพียงได

ในชั้นต้น ยามากาตะ อาริตomo (Yamagata Aritomo) ได้เป็นนายกรัฐมนตรีในเดือนธันวาคม ค.ศ.๑๘๘๙ โดยได้รับความสนับสนุนจากอิโต แม้ว่าอิโตจะมิได้ร่วมคณะกรรมการรัฐบาลด้วย ในเดือนกรกฎาคมต่อมา รัฐบาลได้ดำเนินการเลือกตั้งสภานิติบัญญัติ เป็นครั้งแรก มีผู้มีคุณสมบัติที่จะมีสิทธิ์เลือกตั้งเพียง ๕๐๐,๐๐ คน (จากประชากรทั้งหมด ๕๐ ล้าน) แต่จำนวนนี้ก็มาใช้สิทธิ์เป็นส่วนใหญ่ และโดยทั่วไปการเลือกตั้งก็ดำเนินไปอย่างมีระเบียบ ในที่สุด พระองค์จึงได้ทรงแต่งตั้งให้ความสำคัญแก่ผลน้อย พระองค์ของโกโตได้ ๖๐ ที่นั่ง พระองค์ของอิตากิและโอลุมาได้ฝ่ายละ ๕๐ ที่นั่ง ส่วนพวกไม่สังกัดพระองค์เป็นอิสระมี ๑๔๐ ที่นั่ง ซึ่งพวกนี้เป็นปฏิบัติธรรม ต่อระบบการบริหารราชการ เช่นกัน ผลก็คือทันทีที่เปิดสมัยประชุมในเดือนพฤษภาคม ก็มีการประทกันด้วยเหตุที่รัฐสภาตั้งข้อเรียกร้องให้ตัดงบประมาณและยอมรับข้อป้องกัน ก็เมื่อยามากาตะได้ใช้กรรมวิธีข่มขู่และดัดสินบัดดาดสินบนอย่างกว้างขวาง ในระหว่างพักสมัยประชุม ยามากาตะได้มอบหมายตำแหน่งนายกรัฐมนตรีให้แก่แมตสุคata มาซายoshi (Matsuukata Masayoshi) ออดิตรัฐมนตรีคลังผู้ลือชื่อ แต่ก็มิได้ทำอะไรเพื่อช่วยแก้เรื่องงบประมาณครั้งต่อไป มัตสุคata ได้ถูกบีบบังคับให้ยุบสภาล่างในเดือนธันวาคม ค.ศ.๑๘๘๙ โดยมิได้หั่งงบประมาณผ่านสภาล่าง

การเลือกตั้งในเดือนธันวาคม ค.ศ.๑๘๘๙ มีข้อ案่าสังเกตว่ารัฐบาลพยายามที่จะใช้ตัวจริงหันหน้ากลับ ความพยายามนี้ได้ทำให้มีคนตาย ๒๕ คน บาดเจ็บอีก ๔๐๐ คน ในการรณรงค์ครั้งนั้น ยิ่งทั้งรัฐบาลก็มิได้ทำให้รัฐสภาพดความเป็นปฏิบัติธรรมต่อข้าราชการ การเปิดสมัยประชุมในเดือนพฤษภาคม ค.ศ.๑๘๘๓ เป็นการประชุมที่ดูเดือดยิ่งขึ้นโดยมี ยามากาตะเป็นรัฐมนตรีบุติธรรม ทั้งคู่ต้องเผชิญการลงคะแนนขึ้นบลําไลในเดือนกุมภาพันธ์ อิโต ได้พยายามใช้เทคนิคใหม่ คือ ใช้วีฟีเพิร์ฟรัจจารพรดิแทรคแซงเพื่อรัฐบาล ซึ่งก็ได้ผลเพียงชั่วขณะแต่ไม่สามารถช่วยอิโตมิให้ยุบสภานิติบัญญัติในเดือนธันวาคม ได้ มีการเลือกตั้งในเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๘๘๔ เปิดสมัยประชุมในเดือนพฤษภาคม และสภานิติบัญญัติในเดือนมิถุนายน จึงเริ่มมองกันว่ารัฐธรรมนูญนั้นเห็นจะใช้มิได้ผลเสียที่เดียวแล้ว

ถึงกระนั้นการประทกันป้องกันครั้งก็ค่อยๆ มีแนวโน้มที่จะเป็นประโยชน์แก่ฝ่ายรัฐบาล การเลือกตั้งสื้นเปลืองแพงมากและการเลือกตั้งซ้ำแล้วซ้ำอีกก็บำบัดรสนิยมเลือกตั้งของบรรดานักการเมืองได้ ยิ่งกว่านั้นหัวหน้าพระองค์การเมืองก็เริ่มเชื่อแล้วว่าจะไม่สามารถทำลายทางตันให้เป็นคุณประโยชน์แก่ฝ่ายรัฐสภาได้ นี่ก็หมายความว่า ควรจะเป็นคุณประโยชน์แก่ฝ่ายตน

มากกว่าถ้าจะแสวงหาทางประนีประนอมกับผู้ที่มีอำนาจ และก็พบว่าไม่ยากนักที่จะประนีประนอมกับกลุ่มปักครองเดิม อันที่จริง โกรโดเองมีตำแหน่งในคณะกรรมการรัฐบาลอยู่สามปีแล้ว อิโตเองแม้ยังมาติดหักหัวใจเดิมใจที่จะเป็นพันธมิตรกับพวกนี้ด้วยหวังเสียงสนับสนุนของสภาคองเกรส โดยรัฐบาลมิต้องสนใจมาตรการควบคุมนโยบาย เขาจึงได้เริ่มสถาบันอิสระก่อตั้ง แท้จริงเป็นเบื้องตน ใน ค.ศ.๑๙๘๓ และภายใต้ ๑ ปี หรือ ๒ ปี ก็ต้องพิจารณาจัดตั้งพระ秩ของตนขึ้น เหตุการณ์จึงผันแปรสู่โฉมหน้าที่รัฐสภาลายเป็นชากรแห่งการต่อสู้มิใช่เฉพาะระหว่างพระ秩การเมืองกับรัฐบาลเท่านั้น หากแต่ยังเป็นการต่อสู้ระหว่างพระ秩ด้วยกันเองด้วยเพื่อชิงตำแหน่งที่แม้จะมิใช่อำนาจเป็นรางวัล อันที่จริงแล้ว ความยากลำบากและการไฟแสวงหาด้วยตนเอง ได้ทำลายความสามัคคีของการเคลื่อนไหวเรื่องรัฐธรรมนูญ จนกระทั่งในคราวราชที่ ๒๐ จึงได้เห็นว่าความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจได้เป็นแหล่งให้พลังแก่บรรดาพระ秩การเมือง และพื้นฟูศีริเจตนากรณ์ที่จะต่อต้านระบบที่เปลี่ยนแบบแผนหลักอันตั้งมั่น ก่อนจะหันไปสู่เรื่องนี้ มันก็เป็นที่ประการณาฯว่า เรายังพิจารณาประวัติศาสตร์สมัยเมอิจิในด้านอื่นเพื่อดูว่าอิโตและคณะพระ秩ของเขากำได้ใช้อำนาจสิทธิ์ขาดที่มีอยู่อย่างไร